

194

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

DIN LUCRĂRILE PREMIATE ALE CONCURSULUI:

„PROIECTUL 40"
și
„ÎNCERCAREA"

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ și TEHNICĂ

DINTRE LUCRĂRILE PREMIATE LA CONCURS:

S. JITOMIRSKI

PROIECTUL 40

(U.R.S.S.)

★

V. KAJDOS

ÎNCERCAREA

(R.S.C.)

Colecția „Povestiri științifico-fantastice"
Anul VIII — Nr. 194 — 15 decembrie 1962

Cu prilejul Anului nou, redacţia revistei „Ştiinţă şi tehnică" şi a colecţiei „Povestiri ştiinţifico-fantastice" urează cititorilor multă fericire şi noi succese în munca pe care o desfăşoară pentru desăvîrşirea construirii socialismului în scumpa noastră patrie

La mulţi ani!

Coperta-desen: RADU DULDURESCU

(Moment din povestirea „ÎNCERCAREA".)

S. JITOMIRSKI

PROIECTUL 40

(U.R.S.S. — Premiu internaţional)

Pe cînd eram elev am fost repartizat pentru practică la Institutul geologic. Făceam analize nu prea complicate, eram atent la discuţiile cercetătorilor şi, mai ales, mă străduiam să nu pierd nici un cuvînt cînd se vorbea despre forajele supraadînci [1].

Mă atrăgea lupta pentru cucerirea profunzimilor. Pămîntul se dovedea mai greu de cucerit decît Cosmosul. Fiecare sută de metri era cîştigată printr-o muncă titanică, iar probele de roci luate de la adîncimea de 9 kilometri păreau mai preţioase decît dacă ar fi fost aduse din Marte.

Odată, în timpul unei discuţii, în urechi mi-au răsunat cuvintele: „Adîncimea de 40 de kilometri!" Am încremenit cu eprubeta în mînă. Am înţeles că soarta mea era hotărîtă. Găsisem, în sfîrşit, un ţel pentru care merita să-mi consacru viaţa. În zilele următoare, această cifră neverosimilă se repetă tot mai des, însoţită de exclamaţiile: „De neconceput!... Ameţitor!... Fantastic!..." Apoi, alături de cuvintele magice, au început să se audă numele Annei Sceglova şi comentariile „Tija de foraj n-are să reziste la greutatea proprie... Coloana de foraj o să se turtească... Să te frămînţi, să calculezi şi să te convingi de propria-ţi neputinţă... N-o cunoşti pe Sceglova... Nu cunoşti pămîntul..."

Ascultam toate acestea, şi făuream în mintea mea tot felul de planuri cum s-o cunosc pe Anna Sceglova şi să intru în colectivul ei. Desigur, la început n-aveam cum s-o ajut prea mult, dar în orice problemă de felul acesta trebuie şi multă muncă grea, iar eu aş fi făcut cu plăcere orice, numai să lucrez în primele linii ale frontului ştiinţei.

---

[1] *Foraje supraadinci* — sonde cu o adincime de ordinul a zeci de kilometri; sînt executate extrem de dificil, dar au o foarte mare importanţă pentru cercetarea scoarţei terestre *(n. t.)*.

Aşa că, într-o bună zi, cînd Sergheev mi-a adus proba obişnuită pentru analiză, l-am rugat, ca din întîmplare, să mi-o arate pe Sceglova. El şi-a lăsat ochii în jos, plin de tristeţe:

— Din păcate, a plecat dintre noi, şi pentru totdeauna...

Am rămas încremenit, deşi îl ştiam pe acest Sergheev ca incorigibil poznaş.

— A plecat... Unde-a plecat?

Sergheev şi a întins arătătorul în jos:

— Într-acolo. La adîncimea de 40 de kilometri. Aici au rămas numai rămăşiţele ei pămînteşti. Speranţe de întoarcere nu există. Problema pentru care s-a dus e insolubilă...

Apoi, bucuros de efectul obţinut, Sergheev mi-a promis să mi-o arate pe Sceglova la cantină...

Era o fată nu prea înaltă, cu părul lung. O remarcasem de mai multă vreme. Avea o faţă ciudată. Ochii ei priveau lumea cu un interes viu şi totodată parcă distant. Parcă se uita la tot ce o înconjură fără să-i pese de loc de persoana ei. Privirile îi erau atît de pătrunzătoare, încît am priceput pe loc de ce a fost inclusă în colectivul „proiectului 40", şi în acelaşi timp am înţeles că n-o să am niciodată curajul să mă apropii de ea.

Dar am avut noroc. De 8 martie, pe la prînz, a intrat în laborator şi a venit drept spre mine:

— Se spune că eşti mare meşter în toate. Mi s-a descleiat fleçul la un pantof. N-ai vrea să mi-l repari?

Am acceptat, se înţelege, foarte bucuros. Punînd la o parte mănuşile de cauciuc, pe care nu ştiu de ce mă rugase Sergheev să i le acopăr cu parafină, am făcut rost de clei, de o crivală[1] şi am început să-i meşteresc pantoful.

Ea stătea în faţa mea, pe un taburet, cu un ziar sub picioare. Nu putea pleca pînă nu se usca bine cleiul. Era un prilej minunat să-mi realizez planul.

— Anna Mihailovna, povestiţi-mi, vă rog, despre „proiectul 40".

Ea a zîmbit:

— Ca plată pentru reparaţie?

Mi-am făcut curaj şi i-am înşirat tot ce gîndeam despre linia înaintată a frontului ştiinţei şi despre ţelul vieţii mele. Mă asculta cu o seriozitate la care nu nădăjduisem.

— În locul tău, la 16 ani, aş visa la Cosmos... Toate astea sînt copilării, prietene. Iar despre „proiectul 40", vorbind cinstit, nu-ţi pot spune nimic îmbucurător...

— Aşadar, să te frămînţi, să calculezi şi să te convingi de propria-ţi neputinţă? am zis, amintindu-mi de o frază auzită nu de mult.

---

[1] Presă de mînă (n. r.).

— Să-ți explic, mi-a spus ea. Mijloacele noastre de foraj actuale sînt nepotrivite pentru asemenea adîncimi. Chiar dacă am realiza coloane de foraj din titan, și am construi o electrocentrală de 100 000 de kilowați. Nu mai vorbesc de faptul că forajul ar trebui săpat în mai multe etape, ca să spun așa — etajat. Pentru că orice fel de lanț și orice fel de tijă, fie chiar din cele mai bune materiale, se rup sub acțiunea greutății proprii dacă ating o lungime de 15 kilometri. Astea toate sînt încă în limitele raționalului. Dar în ce privește forțele care acționează acolo, jos, lucrurile stau cu totul altfel.

Cum să pornim la o treabă ca asta?

Imaginează-ți adîncimea aceea... E undeva departe, sub scoarța Pămîntului, în straturile superioare ale mantiei. Închipuie-ți o formație geologică încălzită pînă la alb. Presiunea de mii de atmosfere face piatra rezistentă și elastică așa cum e oțelul. Dinspre adîncuri, prin straturile terestre, se strecoară ca apa prin nisip căldura. Ea se scurge prin filoanele minereurilor bune conducătoare de căldură, se acumulează în spatele unor zăgazuri nevăzute. Rocile supraîncălzite se dilată, ajung la o incandescență orbitoare, încet, încet își dau în lături vecinii și, deodată, învingînd cine știe ce obstacol, își descătușează întreaga energie ca-ntr-o explozie. Unda colosalului șoc se rostogolește cu un zgomot surd, la mii de kilometri în adîncime și înălțime, coboară în străfundurile minereurilor topite din nucleu, se avîntă în sus și, străpungînd scoarța planetei, scutură cu violență pe suprafața acesteia firavele îmbinări ale construcțiilor ridicate de oameni...

Dar și mai important e faptul că rezistența materiei comprimate și supraîncălzite e înșelătoare. Cum îi cobori presiunea, această materie se umflă, curge, fierbe ca apa picurată pe o plită încinsă. Nu suportă nici un fel de goluri, înghite orice fantă, turtește orice coloană de foraj, cu o forță de neînvins, și urcă în lungul ei, amenințînd cu crearea unui nou vulcan...

— Oare problema e de nerezolvat? am întrebat eu, sperînd că acum Anna îl va face de rușine pe Sergheev, cu ușuraticul lui scepticism. Ea a oftat.

Am înțeles că pusesem o întrebare lipsită de tact și m-am simțit foarte prost.

Din fericire, parafina tocmai se topise și am luat mănușa, chibzuind cum să duc la îndeplinire însărcinarea primită de la Sergheev. Anna mi-a propus să umflu mănușa și s-o scufund în parafină, înainte de a prinde crustă la suprafață. Dar în felul acesta n-am făcut mare ispravă. Mănușa umflată nu voia de loc să se scufunde în parafină. Atunci mi-a venit o idee:

— Trebuie s-o umplu cu apă. Căci doar apa e mai grea ca parafina!

Experienţa a reuşit. Mănuşa umplută cu apă, semănînd cu o legătură de cîrnaţi, s-a scufundat şi s-a albit îndată, acoperindu-se cu un strat de parafină solidificată. Am turnat afară cu atenţie din mănuşa întărită apa, şi am stins gazul. Apoi, m-am întors spre Anna, dar n-am mai recunoscut-o. Se uita fix la mine, cu privirea răzbătătoare pe care o aveau uneori ochii ei, buzele-i strînse îi păliseră, iar faţa îi trăda o atenţie plină de încordare, ca la o alergătoare cu o secundă înaintea startului. S-a ridicat în tăcere. A pornit spre uşă.

— Anna Mihailovna, pantofii! am strigat eu.

Ea s-a întors şi s-a aşezat. Şi-a luat pantofii din mîinile mele. I-a încălţat repede. Iar s-a uitat la mine, dar de data aceasta cu căutătura-i obişnuită:

— Uite ce-i, Alioşa. Dacă vrei, după cum spui, să lucrezi în colectivul nostru, vino mîine la mine. Cu tine se pare că o să reuşim să străpungem Pămîntul nu numai pe 40, dar chiar pe toţi cei 2 900 de kilometri...

— De ce numai pe 2 900?!

— Nu-ţi ajunge? Mai în adînc, prietene, e nucleul lichid, a rîs ea şi a plecat.

Am rămas în laborator, tulburat şi fericit. Aveam de ce. Sub ochii mei, Annei îi venise o idee nouă, neobişnuită. Găsise soluţia problemei, care părea insolubilă. Dar care anume era soluţia? Degeaba îmi frămîntam creierii. Şi nici nu prea avea rost. A doua zi aveam să aflu totul, oricum. Anna mă invitase doar să lucrez cu ea...

— Ce-a făcut aici Sceglova? m-a întrebat Sergheev, care tocmai intrase.

— I-am lipit un flec.

— Nu cumva i-ai arătat mănuşa? Ţi-a ieşit destul de bine. Tocmai mîna care-mi trebuie, a continuat el, ascunzînd mănuşa într-o cutie de bomboane.

— Cum asta? Era un secret? Nu i-am ascuns nimic. Ea chiar mi-a dat o mînă de ajutor...

— O mînă de ajutor? Aşa se-ntîmplă dacă te rogi de ageamii! Mi-ai stricat toată poanta. Asta trebuia să fie o surpriză. Voiam să i-o strecor împreună cu celelalte daruri, pasămite din partea unui băiat care-o cere în căsătorie. Asta-i inima... (a adăugat Sergheev scoţînd din cutie un mic flacon de parfum în formă de inimă), iar asta-i mîna. Ai înţeles acum? Deşi, oricum, tot o să avem de ce rîde...

A închis cutia. A pornit spre uşă.

Am fugit după el.

— Dă-mi mănuşa... N-ai dreptul!

Lucrurile se întorseseră astfel, încît devenisem, fără voia mea, părtaşul unei farse grosolane, al unei glume jignitoare pen-

tru Anna Sceglova. În momentul acela, una ca asta mi se părea o crimă.

— Ce-i cu tine? Ai înnebunit?! a mormăit Sergheev, apucîndu-mă de guler.

Forțele erau mult prea inegale. M-a împins la o parte și a ieșit din laborator.

Afară, străzile erau inundate de soare. Mergeam ocolind femeile vesele, cu brațele încărcate de flori. Totul se prăbușise. Gîndul de a mă întîlni cu Anna, care în momentul acela, desigur, mă considera un trădător, îmi era de nesuportat.

L-am rugat pe profesor să mă mute în altă grupă, care lucra într-o fabrică de mașini-unelte, și nu m-am mai arătat la Institutul geologic.

Poate că întîmplarea aceea prostească mi-a hotărît soarta și, deși mă interesa mineritul, am intrat la Institutul de construcții de mașini.

★

Au trecut nouă ani. Lucram ca proiectant-constructor într-o mare întreprindere. Vechea mea atracție spre chimie îmi inspirase o idee, oarecum neobișnuită, de evacuare a șpanului de aluminiu dintr-o uzină automată pe care o proiectam noi.

Era vorba despre un sistem de canale ce urmau să fie umplute cu un lichid avînd o greutate specifică mai mare decît a aluminiului. Într-un astfel de lichid, șpanul ar fi plutit, și problema evacuării lui s-ar fi rezolvat ușor.

Mi-am amintit că citisem de curînd despre acvalit, sau apa de piatră, un lichid neutru[1] neobișnuit de greu. Tocmai acest lichid putea să ne fie util.

Fabrica în care se producea acvalitul se găsea nu departe de Tula. A trebuit să schimb multe autobuze pînă să ajung. În cele din urmă m-am pomenit într-o mică localitate, așezată pe malul unui lac, printre coline împădurite. De departe se vedeau conductele încîlcite ale unei construcții metalice și turnurile unei uzine.

Am fost primit cu multă prietenie. Un tînăr inginer mi-a arătat uzina.

Acvalitul era un compus organic silicios. Ca aspect amintea apa, dar avea o greutate specifică[2] atît de mare încît pe suprafața lui pluteau cu ușurință sticla și piatra. Ghidul meu mi-a demonstrat asta într-un laborator, cu seriozitatea unui profesor de liceu. Densitatea de 2,8 a acvalitului mă mulțumea pe deplin.

---

[1] Neutru din punct de vedere chimic, adică nici acid, nici bază *(n. t.)*.

[2] *Greutate specifică* — greutatea unității de volum a unei substanțe *(n. t.)*

Mi-am notat datele necesare și m-am îndreptat spre stația de autobuz mulțumit de ceea ce aflasem.

Nu era nimeni în stație. O femeie, care tocmai trecea, s-a uitat la mine, compătimitor. Am înțeles de ce mă compătimește numai după ce am citit orarul afișat sub tăblița indicatoare. Autobuzul urma să sosească după două ore jumătate.

— Vreți să ajungeți la Tula, nu? m-a întrebat ea, oprindu-se. Duceți-vă mai bine la sondă. De-acolo, autobuzul pleacă la ora 6. Uite, colo, lîngă pădure. Sînt vreo cinci kilometri. Mergeți tot pe lîngă conductă, numai pe lîngă conductă. Pînă la 6 aveți timp s-ajungeți...

— Dar ce fel de sondă-i aceea?

— Cum? Nu știți?! Sonda-i foarte renumită. Ține de Academia de științe. Fabrica noastră a fost construită anume pentru aprovizionarea ei. Acum, fabrica s-a dezvoltat. Au început să ia acvalit toate uzinele de înnobilare a minereurilor. Dar cu vreo doi ani în urmă lucram numai pentru Sceglova. Ea e acolo șefă. Are o metodă nouă. A atins adîncimea de 35 de kilometri, ori de 45.

— „Proiectul 40"! am exclamat eu.

— Cum? Cum? a întrebat femeia.

— Nu, nimic. Voiam numai să întreb cum ajung pînă la sondă...

Am pornit, pe o potecă nu prea umblată, prin pădure. Iarba pe jumătate crescută pe un taluz care se întindea departe marca tranșeea săpată pentru conductă. Foșnea pădurea. Puieți de aluni se încurcau printre stejari, care se uitau la ei de sus, cu ramurile, ca la niște pitici.

Și m-au copleșit amintirile în pădurea inundată de cîntecul privighetorilor. Pentru întîia dată în viață, memoria m-a silit să mă întorc către lucruri neplăcute. Reproșul aducerilor-aminte era direct și amar. Pentru prima oară am simțit cît de ireparabile sînt consecințele pașilor făcuți cu ușurință pe diferite drumuri, uitînd că în viață nu se poate reveni asupra unor hotărîri.

Vechea mea pasiune pentru geologie îmi apărea acum nu ca o toană copilărească, ci ca o chemare pe care o trădasem. Cine știe, dacă nu m-aș fi ocupat atunci de aceea blestemată mănușă, totul ar fi putut merge altfel, iar în „proiectul 40" ar fi existat și o parte din munca mea. Îl blestemam pe Sergheev pentru născocirea lui prostească, mă blestemam pe mine însumi pentru că nu mă hotărîsem la timp să cer Annei iertare...

Dar, încet-încet, în gîndurile mele a început să ocupe tot mai mult loc forajul. „Proiectul 40" a fost realizat, dar cum? Cum de s-a reușit să fie înfrîntă presiunea? Cum se scot probele de roci din adîncime? Pentru ce este necesar la foraj acvalitul, și încă în cantități care să justifice construirea unei fabrici?

Pe neaşteptate m-a cuprins o bănuială: dacă forajul se umple cu acvalit? Într-adevăr, greutatea lui specifică depăşeşte greutatea majorităţii rocilor, ceea ce înseamnă că o coloană de acvalit, la orice adîncime, creează o presiune mai mare decît a rocilor înconjurătoare.

Rezulta o schemă uimitor de simplă. În esenţă, forajul era asemănător cu un pilot monolit[1] bătut într-un mediu cu presiunea sporită, dar un pilot lichid, deci permeabil pentru instrumente sau pentru capsulele cu aparate.

Tot întorcînd pe toate feţele supoziţia mea, am ajuns pe creasta unei coline şi am rămas pe loc, uluit de perspectivă. Se părea că, negăsind destul loc pe pămînt, pădurile îşi luaseră zborul spre cer. Culmile împădurite se uitau una din spatele celeilalte, străduindu-se parcă să mă vadă mai bine. Jos, în mijlocul unor păşuni uimitor de netede, şerpuia un pîrău mărginit de arbuşti, şi în spatele lui sclipea un crîng de mesteceni, bătînd cînd în alb, cînd în verde.

— E frumos, nu? am auzit un glas în spatele meu.

Pe cărăruie urcase un tînăr cu părul negru, într-o bluză viu colorată. L-am salutat. Mi-a spus:

— Spre foraj? Să mergem împreună.

Se numea Igor. Era în starea sufletească fericită, cînd totul pare frumos şi îţi reuşeşte orice. Vorbea într-una, povestea cu plăcere despre el, şi-mi răspundea plin de bunăvoinţă la întrebări.

Lucra la foraj ca dispecer de automatizare şi urma fără frecvenţă cursurile unui institut tehnic. Vorbea cu înflăcărare despre munca lui. Asaltul adîncimilor îl entuziasmase încă de pe cînd făcea practică, chiar aici, ca elev. Sceglova îl remarcase şi-l angajase pe şantier, după terminarea şcolii. Avea pînă acum publicate două lucrări închinate variaţiei ondulatorii a temperaturii în adîncime, descoperită cu ajutorul forajului.

Descusîndu-l, m-am convins că bănuiala mea era justă. Dar acvalitul era folosit nu numai în locul coloanelor de sondă; tot datorită lui, rocile excavate se ridicau singure, prin plutire, la suprafaţă. Chiar şi foreza era construită după principiul submarinului şi putea să se scufunde şi să se ridice. Foarte interesant fusese rezolvată problema evacuării căldurii. În condiţii obişnuite, acvalitul fierbe la 200 de grade, dar la adîncimea de 40 de kilometri, sub presiunea a 10 000 de atmosfere, rămîne lichid chiar şi la 1 500 de grade. Dar, mai mult, sfidînd parcă toate legile fizicii, acvalitul supraîncălzit nu tinde să urce spre zonele cu presiune mai mică. Asta se explică prin marea lui compre-

[1] *Pilot* — stîlp de lemn sau beton armat care se bate în pămînt şi serveşte pentru fundarea unei construcţii; *monolit* — dintr-o singură bucată *(n. t.)*.

sibilitate. Creşterea densităţii cu adîncimea fiind mai mare decît descreşterea densităţii datorită mărimii temperaturii, fenomenul de convecţie nu mai poate avea loc. Rămîne numai transmiterea temperaturii creată de conductibilitatea directă; aceasta fiind infimă, curentul de căldură este atit de redus încît acvalitul poate fi răcit la partea superioară a forajului.

— Am străbătut 40 de kilometri, îmi spunea Igor, iar acum Anna Mihailovna a propus să acumulăm acvalit şi să pornim la asaltul astenosferei. Nu ştiţi ce-i asta? E zona fierbinte, vîscoasă, în care-şi au originea vulcanii. După cîte crede ea, acolo nici nu va mai fi nevoie de foraj. Presiunea coloanei de lichid poate străpunge singură roca. Curînd o să înceapă construirea de rezervoare pentru acvalit, iar pîn-atunci vom face studiile şi cercetările necesare.

— Ce-i Sceglova pe şantier? Director? am întrebat.

— Conducător ştiinţific. Dar nu-i vorba de funcţie. E sufletul întregii lucrări. E foarte bine să lucrezi cu ea. În mîinile ei, totul prinde viaţă. Ştie de la început să atace problema principală, fără să se încurce în nimicuri, şi din cauza asta ideile ei prind rădăcini adînci. Acvalitul, de exemplu, a fost sintetizat, la indicaţia ei, pentru foraj, iar acum el e folositor în numeroase domenii ale tehnicii. Priviţi, se şi vede forajul...

Ieşiserăm din pădure. În faţa noastră, într-o vîlcea largă erau presărate clădiri. Alături de turla de foraj se înălţa o construcţie din ferme metalice cu un tambur uriaş, pe care, după cît se părea, erau înfăşurate cablurile de siguranţă pentru ridicarea forezei. În spatele unui lung corp de clădiri, din blocuri mari, se vedeau două turnuri de răcire din care se ridicau aburi. Cîteva rezervoare cilindrice de culoarea aluminiului şi o reţea de conducte de diferite diametre, străbătînd în toate sensurile terenul, completau peisajul. Toate acestea aveau un aer impunător, dar cu mult mai modest decît construcţiile primului foraj supraadînc pe care izbutisem cîndva să-l vizitez.

Şi numai cînd am văzut turla de foraj am reuşit să simt ce înseamnă 40 de kilometri adîncime. Am înţeles că din punctul acela al planetei porneşte spre miezul Pămîntului o cale lungă ca pînă la Tula, că firul subţire al forajului uneşte lumea pădurilor înverzite cu lumea pietrelor incandescente, supuse uriaşelor presiuni şi temperaturi, unde se hotărăşte soarta vulcanilor şi a cutremurelor, unde rătăcesc forţe din care un procent neînsemnat ar fi de ajuns să transforme în praf şi pulbere toate pădurile din lume. Şi am mai simţit că împărăţia asta e aproape — cît pînă la Tula — şi că se întinde peste tot sub picioarele oamenilor.

Dar cum... cum a ajuns Sceglova la ideea acestui fel de foraj?

Am ieşit la şosea, în lungul căreia stîlpii de înaltă tensiune întindeau spre cer miini împietrite.

— De altfel, a adăugat Igor, ideea care stă la baza forajului nu-i aparţine ei...

— Dar cui?

— Vă spun îndată. Mai avem vreme, vă conduc pînă la staţie. Ideea forajului aparţine unui elev. Annei Mihailovna îi place să povestească despre asta. Cîndva, elevul acela a umplut cu apă o mănuşă subţire de cauciuc şi a scufundat-o în parafină topită. Mănuşa nu şi-a pierdut forma, deoarece o ţinea întinsă apa, care, după cum se ştie, e mai grea ca parafina. Asta e, de fapt, chiar ideea forajului. Cum, nu credeţi? Tot ce v-am spus este absolut adevărat. Serios! Ea păstrează chiar mănuşa, care-i aminteşte de şcolarul acela... Mi-a arătat-o şi mie. Uite şi staţia! Autobuzul vine peste-o jumătate de oră. Luaţi loc şi aşteptaţi. Şi, dacă vreţi, putem trece între timp pe la foraj. Cîte ceva din el tot o să apuc să vă arăt. Trebuie numai să ne întoarcem puţin...

Să ne întoarcem!

În romîneşte de

EUSEBIU CAMILAR şi RADU TUDOR

VACLAV KAJDOS[1]

(R.S.C.)

ÎNCERCAREA

(Premiu internaţional)

1

Me Fi şi-a închis ochii, lăsîndu-se în voia unui fior plăcut.

Nava cosmică îl proiectase în spaţiu şi dispăruse printre stele, şi acum, îmbrăcat în costumul cosmic, singur în cabina argintată, urma să zboare în eterul rece, alunecînd pe raza invizibilă.

Un disc verde-albastru acoperea mai mult de două treimi din cerul negru; era turtit la mijloc şi părea că radiază o lumină rece, sidefie. Deasupra oceanelor se mişca vata scămoasă a nourilor.

*

...Acum nici nu mai era un disc, ci un cerc imens, uşor oval către margini şi nu mult deasupra lui plutea un val de nouri. Me Fi începuse să simtă o uşoară căldură. Era atmosfera.

După ce a restabilit răcoarea, a intrat în nouri cu viteză. La început l-au îmbrăţişat cocoloşi alb-cenuşii, apoi traiectoria de raze îl conducea către o negură opacă. Se gîndea emoţionat ce se va întîmpla.

Specialiştii de pe Kora îi spuseseră că stratul de aer ce înconjură planeta spre care se îndrepta conţinea o cantitate apreciabilă de oxigen, dar se părea că asta nu-i va pricinui nici un neajuns. În mod surprinzător însă, cele mai mari dificultăţi le creau în

[1] Vaclav Kajdos se citeşte Vaţlav Kaidoş (n.r.).

primul rînd istoricii, căci ei nu acceptau noutatea sub nici o formă, nu voiau să admită posibilitatea salturilor în evoluție. Me Fi își repeta punctul lor de vedere: „O specie prea tînără: nici nu s-au împlinit o sută de bali de cînd abia s-au ridicat în poziție verticală și abia articulează o limbă inteligibilă... Evoluția socială n-a atins nici prima treaptă a Conștiinței. Diferitele semințiii se împart în multe grupe și subgrupe..."

„Cel mai înalt nivel a fost atins pe continentul nordic, unde locuiesc într-un fel de colibe construite din materiale adunate de prin împrejurimi..."

(Așadar, ei nu cunosc materialele plastice, își spusese Me Fi, răsuflînd ușurat; în sfîrșit sînt niște ființe cu adevărat primitive...)

„In general sînt făpturi mult sub nivelul ființelor gînditoare, afară de cîțiva indivizi (aci se pronunțau cîteva nume greu de înțeles, deformate pînă la nerecunoaștere, așa cum le pronunță automatele) — capabili de contact..." Și așa mai departe, și așa mai departe...

Me Fi își amintea că în informații se vorbea și despre lupte sîngeroase, despre boli și despre o ciudată organizație, care în mod vădit avea o influență preponderentă și în fruntea căreia se găsea un ins numit Papă.

Cei de pe Kora nu-i aprobau ideea, dar ca biopsiholog nu-și avea pereche, și astfel toți au cedat. Succesul fantastic cu insecta solitară baoli, purtătoare de miere, pe care a reușit s-o înmulțească în roiuri mari, încît să se poată trage foloase din mierea ei, i-a dat o mare autoritate de care avea nevoie pentru realizarea intențiilor.

— A încerca să accelerezi evoluția acestor animale, spunea învățatul E Fir, în timpul furtunoasei discuții din Sala Ideilor, aflată sub scuturile albastre ale masivului Sal Ban Tu, e ca și cum ai voi să schimbi printr-o lovitură de picior cursul unei avalanșe. Vor mai trece mulți bali pînă vor putea înțelege Știința și Frumosul... Și-i păcat să riscăm viața învățatului nostru coleg Me Fi pentru un scop atît de zadarnic...

Spunînd acestea, E Fir s-a și bîlbîit puțin. Me Fi a rîs, căci uscatul E Fir arăta poate pentru prima dată ce simte...

•

Acum stelele se vedeau sus, puncte uimitor de strălucitoare pe fundalul întunecat. Jos, în adîncuri, plutea suprafața planetei pe care nu descinsese încă nici o ființă din Kora. Ținut primejdios!

Me Fi a atins de cîteva ori butoanele de pe centura lată ce-i înconjura trupul, și i-au răspuns cîteva zguduituri ușoare. Acum zbura într-o direcție puțin schimbată. Pe emisfera aceea a planetei era noapte. El cădea în întuneric, aluneca pe raza invizibilă, condus în mod automat acolo unde era cea mai mare nădejde de succes, căci drumul lui Me Fi ducea spre cel mai învățat bărbat al planetei.

În partea unde a aterizat, pămîntenii măsurau timpul, socotind că sînt în anul 1347.

2

Tavanul arcuit al încăperii era acoperit de pînze de păianjeni și de beznă, și pe draperia sidefie a păienjenișului se întrețeseau motive cenușii. La ora aceea din noapte, întunericul nu-și afla odihnă în acel refugiu al științei. Din cînd în cînd îl speriau străfulgerări galbene, albastre-verzui sau purpurii, țîșniri de lumini deasupra focului în fața căruia, printre creuzete și aparate de distilat, un bătrîn se agita cu pași mărunți.

Umbra îi imita comic acțiunile, răsfrîngîndu-l în fața numeroaselor colțuri și ieșituri ale încăperii. Mirosea a fum și duhnea pielea de porc veche și mucegăită în care erau legate uriașele cărți zvîrlite pretutindeni pe podeaua de cărămizi tocite. Pătrundeau în nări vaporii, emanațiile de sulf, miresmele de șofran și lemn dulce

Bătrînul cînd mesteca în lichidul ce fierbea deasupra focului, cînd sărea să cerceteze cartea deschisă și să presare în fiertură praf dintr-o cutie de pe masă. Uneori se încrunta și-și freca fruntea, alteori adulmeca spre balsamul din creuzet, apoi se uita în treacăt la clepsidră și din nou se întorcea la carte.

— Arcană, tu, dătătoare de tinerețe! șoptea el. Esență a celor patru elemente, picurată o dată cu roua dimineții în flori, din Luna cea palidă sau din astrele verzi, tu îmi vei da viața... viața, tinerețea, frumusețea! șoptea el, iar gura lui știrbă repeta cu patimă cuvintele invocației zadarnice, fiindcă nici o înțelepciune din filele cărților nu știa să întoarcă mersul vremii.

Ochii lui erau obosiți, bătrîni, aveau la colțuri un evantai de riduri. Cîte nu studiase, cîte nu cunoștea, cîte nu cuprindea ne-

țărmurita lui memorie: vechea știință a caldeenilor, descoperirile cutezătoare ale lui Albert Magnus, adîncurile nebuloase ale misticilor, dorința deznădăjduită a învățaților mauri după minunatul bezoar — piatra înțelepților.

— Ah, spunea el, clătinînd din cap, toate acestea sînt numai visuri. Și la ce bun dacă viața alunecă peste putință de oprit, ca nisipul prin orificiul clepsidrei mele?...

— Wagner! și-a strigat el deodată ajutorul, ascultîndu-și ecoul în tăcerea nopții. A mai strigat de trei ori, dar nimeni nu i-a răspuns. Doarme ca un animal, țărănoiul, încurcă știința cu băcănia! mormăia bătrînul îndreptîndu-se spre ușă...

*

Deodată ușa s-a deschis și un fulger orbitor a săgetat, preschimbînd bolta obscură într-un cristal luminos, în al cărui centru apăruse o ceață fosforescentă. Bătrînul clipea mirat, din ochi, dar lumina s-a stins. Bătrînul se ținea de masă tremurînd tot.

— Apage[1]..., murmurau buzele lui palide.

Și deodată reflexul focului a prins a dansa pe silueta unui necunoscut înalt, apărut în mijlocul încăperii. Veșmintele lui sclipeau ca mercurul revărsat. Fața lui stranie era de culoare măslinie, preschimbată de strălucirea focului într-o suprafață cenușie întunecată, și ochii îi erau verzui, de formă triunghiulară. Fața fără buze și nas părea mută, iar dintr-un disc de pe piept îi ieșea un sunet metalic fosforescent, și tremura în el o ceață trandafirie.

— Salve, doctor illustrissimus..., *și-a rostit salutul, în limba latină. Glasul părea monoton, nefiresc între pereții întunecați.*

— Salve..., a răspuns bătrînul, și a amuțit, dar numaidecît a strigat: Apage, Satana! Și-a făcut semnul crucii. Dar năluca sta în fața lui, neclintită...

— Iată-mă, am venit! a reluat necunoscutul. Am venit la timp, ca un învățat la alt învățat. Vreau să mă asculți. E în interesul tău. Al tău și al altora...

Revenindu-și puțin din spaimă, bătrînul și-a ridicat ochii spre chipul ciudat, informat al străinului. Da, nu era nici o îndoială căci după felul cum intrase și după cum se uita, și după cum vorbea... el era, el, al cărui nume nu poate fi rostit fără pedeapsă...

---

[1] Piei! (în l. latină).

Şi spaima bătrînului se transforma încet într-un ce mîngîietor, ca şi cum ar fi auzit de undeva de departe chemarea unui dor pierdut. În sfîrşit, în sfîrşit venise cel căutat şi chemat atît, şi care rămăsese pînă acum surd la toate invocaţiile...

Glasul metalic al necunoscutului vibra prin încăpere şi cutremura pînzele de păianjeni. Parcă torcea un mare motan. Deşi acest glas vorbea clar şi inteligibil latina învăţaţilor, bătrînul nu înţelegea prea multe... Spunea necunoscutul că venise să dea ştiinţa lui oamenilor acestui Pămînt, şi să le şteargă sîngele de pe mîini şi ura din inimi, şi că bucuros ar fi să le împrăştie întunericul din gînduri...

— Da, da, încuviinţa bătrînul şi aşa de tare se temea, şi atît de mare îi era entuziasmul, căci în sfîrşit i se afla în faţă cel ce putea să-i îndeplinească bucuros cea mai tainică dorinţă...

— Iar tu ai să mă ajuţi, şi-a sfîrşit cuvîntul necunoscutul. Discul de pe piept i s-a învîrtit şi s-a acoperit de o culoare cenuşie.

— Redă-mi tinereţea! a izbucnit bătrînul. Căci tinereţea îmi dă tot ce nu mi-a dat ştiinţa...

Ochii verzui ai necunoscutului s-au aţintit asupra lui.

— Redă-mi tinereţea, căci vreau să trăiesc încă o dată, să iau de la început totul...

— Valoarea, i-a răspuns glasul metalic, valoarea lucrurilor e ştiinţa! Îţi dau cunoştinţă despre înlăturarea unor boli şi a sîngelui rău, căci aşa veţi trăi ca oamenii.

Bătrînul i s-a aruncat în genunchi. Ochii îi erau podidiţi de lacrimile unei dorinţe nespus de mari.

— Redă-mi tinereţea, stăpîne, iar eu... în schimb mă vînd ţie...

Ochii triunghiulari îl scrutau aspri. Me Fi, necunoscutul, nu pricepea ce voia Faust. Cei de pe Kora preţuiau viaţa în funcţie de fapte, nu după durata timpului, şi grupul U Ban, care verificase înregistrările automatelor, după întoarcerea lor din cercetarea acestei planete, desigur greşise, căci nu se putea ca nebunul acesta bîlbîit, cufundat în propriul său egoism, să fie fiinţa cea mai înţeleaptă de pe Pămînt...

— Tinereţea? Ce să faci cu ea? l-a întrebat Me Fi.

Bătrînul şi-a holbat ochii:

— Tu întrebi asta, stăpîne? Tinereţea e primăvară, e clocotul sîngelui, viitorul... tinereţea e cîmpul fertil în care cade sămînţa cunoaşterii..., a adăugat el, cu patimă. Şi tu mă întrebi de ce vreau tinereţea?

— Nu pot opri timpul! a răspuns Me Fi. Pot însă să dau trupului tău vigoare, cu ajutorul unor substanțe. Dacă ai vrea, le-ai putea cunoaște.

Dar bătrînul nu mai asculta. Țopăia prin încăpere, împiedicîndu-se de cărțile mucegăite. Chicotea, bătea din palme și se învîrtea beat de bucurie. S-a oprit însă deodată în tăcerea lăsată. S-a întors brusc.

Străinul sta acum în conul de raze, iar instalația pentru comunicațiile zborului cosmic aflată pe casca lui avea scînteieri violete. Ochii nu mai luminau și păreau închiși. Bătrînul tăcea spăimîntat.

După o clipă, Me Fi și-a deschis iar ochii.

— Dă-mi sîngele tău! a spus deodată, și bătrînul s-a oprit o clipă. Gîndul apropiatei fericiri i-a împrăștiat orice șovăire și îndoială...

— Pentru semnarea contractului, stăpîne?

Me Fi avea nevoie de sîngele lui Faust pentru examinare, dar i-a răspuns că da, pentru semnare, și printr-o înțepătură i-a tras sînge într-o seringă strălucitoare.

3

Lui Me Fi nu-i plăcea Pămîntul. Față de Kora, clima lui era prea aspră. Călduri înăbușitoare alternau cu ploi de toamnă, iar cînd zăpada acoperea ținuturile cu tăcerea ei albă, totul semăna cu un mormînt rece. Din păduri ieșeau haite de fiare și-i atacau pe cei ce nu se păzeau; de altfel, nici ei nu se deosebeau de fiare decît doar la înfățișare, căci altminteri se aruncau unii asupra altora din cele mai ciudate cauze.

La început, Me Fi a rămas surprins, constatînd că cei mai puțin războinici sînt cei ce sufăr cel mai mult de foame, iar conducătorii lor, lacomi de sînge, incendiau sate și orașe, asupreau pe cei ce le munceau și îi chinuiau în mii de feluri. Din punct de vedere tehnic, lumea lor era foarte interesantă, dacă ținem seama că cei ce conduceau nu erau cu nimic mai înțelepți decît ceilalți sau, mai de grabă, dimpotrivă. Sînt bolnavi, gîndea Me Fi, și încet-încet îl cuprindea un fel de desperare, gîndindu-se la greaua lui misiune.

Totuși, ici-colo mai întîlnea semne de cumințenie, ba chiar de frumusețe. Deasupra gunoaielor rău-mirositoare și colibelor pe jumătate dărăpănate, pline de mizerie și boală, se înălțau spre cer construcții de catedrale cu mărețe turnuri. Deși depășeau prin frumusețe alte clădiri, lăcașurile erau goale, nimeni nu locuia în ele.

Me Fi a cerut lămuriri prietenului său, dacă cel ce se uită la tine cu teamă și cu neîncredere poate fi numit prieten. Doctorul Faust i-a răspuns însă șovăielnic, și se uita la el ca și cum l-ar fi bănuit că joacă necinstit.

*

Faust se schimbă. Bioanalizatorii terminaseră experiențele complicate cu secrețiile corpului său, iar sintetizatorii procuraseră substanțele care să-i stimuleze metabolismul. Me Fi, a cărui specialitate era mai degrabă psihologia și pedagogia, simți fără să vrea un respect față de colegii lui din grupul U Ban. În locul bătrînului de ieri, cu trup stăpînit de tremurături, stătea acum un bărbat curajos, plin de sănătate și energie. „Acum — își spunea Me Fi — a sosit vremea să mă asculte..."

— Lumea dumitale e rea, illustrissime, *i-a spus el. Împărații, regii și prinții vă asupresc amarnic. Se poartă cu voi ca și cum ați fi niște vite de povară. Oamenii muncesc pînă la epuizare, și cîștigul lor se prăpădește în războaie și distrugeri. Ardeți în focul propriei voastre ignoranțe, și din toate rămîne doar fum și cenușă...*

— Așa e porunca Domnului..., a răspuns bătrînul, potrivindu-și barba sub boneta elegantă. O sabie lungă și ușoară cu mîner aurit îi atîrna de eșarfa roșie. Un bun creștin nu se preocupă de viața de pe Pămînt, ci de mîntuirea veșnică de dincolo...

— Cred că ai făcut o mare prostie cînd te-ai depărtat de această mîntuire, i-a spus încet Me Fi, arătînd spre mica seringă și spre celelalte instrumente.

Faust a schițat un semn de apărare.

— Sînt un păcătos, știu, a răspuns cu glas plîngător ; am dorit tinerețea pentru că vreau să pătrund adînc în miezul lucrurilor...

— Deocamdată pătrunzi adînc în inima femeilor, i-a răspuns Me Fi, rîzînd. Și-ți merge mai bine. Dar nu-i bine totuși. Ai spus, doctissime, *că fratele Margaretei nu e tocmai mulțumit de darurile și atențiile cu care i-ai cîștigat favorurile. Cel înțelept ocolește primejdiile, pe cînd tu le cauți...*

— Nu mi-i frică, a răspuns Faust, arătindu-și spada. Asta mă apără...

— Dar știința ? De ce nu-ți dăruiește forțele spre a lupta împotriva morții ?

— Mai tîrziu..., a răspuns Faust, ridicînd din umeri.

După ce ușa s-a închis în urmă-i, Me Fi și-a plimbat degetele pe claviatura centurei. Calea prin tunelul spațiului-zero durase cît o clipire din ochi. Substanța, zidurile, depărtarea se perindau în fața uriașului cîmp electromagnetic, iscat cu ajutorul aparatelor făurite de cei de pe planeta Kora. Era un dar din partea colectivului de muncă al lui E Fir.

*

Me Fi își stabilise, provizoriu, laboratorul într-o peșteră inaccesibilă, tocmai în adîncul văii unei păduri virgine, unde nu se auzeau decît strigătul vulturilor și urletele lupilor. Culegea informații de la teleautomatele ai căror ochi invizibili se ridicau deasupra orașelor și satelor, clipeau în niște ochiuri magice și huruiau prin cristalele de înregistrare. Zi cu zi își dădea seama de temeiul scepticismului lui E Fir, numai că perseverența era parte integrantă din caracterul lui Me Fi, iar el nu voia să renunțe la încercare.

Oare unde avea să-l ducă șederea lui pe această cumplită planetă ?

4

Ochiul magic central s-a aprins deodată și luminița de control scăpăra în reflexe purpurii. În laboratorul doctorului se întîmpla ceva primejdios...

Peste cîteva clipe, vedea în clarobscurul încăperii scînteierea roșie a focului, cărțile împrăștiate, iar în mijlocul lor sta Faust, palid, cu hainele sfîșiate și murdare și cu sabia ruptă, plină de sînge.

— Stăpîne ! striga el căzînd în genunchi.

Me Fi s-a tras înapoi dezgustat.

— Stăpîne, apără-mă, ai milă..., se milogea Faust, se tîra la picioarele lui, ca un vierme strivit, și lacrimile îi curgeau pe obraji

și pe mustățile îngrijite. Me Fi sta cu ochii holbați la sabia însîngerată :

— Tu l-ai ucis ?!

— Da, dar n-am vrut, stăpîne. M-a insultat și m-a amenințat. N-am vrut să-l ucid, crede-mă. Singur a intrat în ascuțișul sabiei...

„Dezgustător !" își spunea Me Fi, uitîndu-se la fratele Margaretei, al cărui trup zăcea pe jos.

— Ce sămînță de ucigași ! Nu trebuia să ucizi...

— Oh, scapă-mă ! îl ruga Faust, privindu-l și fața lui în străfulgerarea flăcărilor părea o mască a groazei. Teama îi era atît de adevărată, încît Me Fi și-a ridicat mîna, în semn de înțelegere și îmblînzire.

Dar pe sală s-au auzit deodată pași și zăngănit de fiare. Ușa de deasupra scărilor a sărit în lături și s-a lovit cu zgomot de peretele întunecat, din plăci de piatră. Cîteva umbre dansau în para torțelor. Pe plăcile strălucitoare, lumina flăcărilor curgea în dîre sîngerii. Se vedeau chipuri bărboase, ochi întunecați și încruntați.

— Asasinule ! a strigat o femeie, și Furia, cu o aureolă de păr blond despletit și cu ochi de nebună, s-a aruncat asupra cadavrului din mijlocul încăperii. Apoi ea s-a ridicat și a zgîriat fața doctorului cu unghiile pînă a țîșnit sîngele...

Cuvintele exprimate atunci n-au putut fi tălmăcite, oricît de perfect era aparatul de pe pieptul lui Me Fi ! Lovit de Margareta, care își ieșise din fire, Faust gemea și striga de durere, negînd totul, dar sabia de pe podea, cu urmele de sînge, spunea totul... Mercenarii se uitau din ușă, încruntați.

— Pax ! a strigat atunci Me Fi ieșind din umbră. Pace vouă...

Aparatul tălmăcea conștiincios, dar fata nu înțelegea cuvintele latinești. Cu toate acestea, oamenii de la ușă tremurau. Urlau de groază, se împingeau unii pe alții, să iasă pe ușă cît mai repede... După cîteva clipe, nu rămăseseră decît armele și unul sau două coifuri, care se rostogoleau ușor pe scări, spărgînd cu lovituri dure tăcerea.

— Pax..., a mai spus o dată Me Fi.

Fata s-a ridicat, acoperindu-și încet gura cu palma. Focul mîniei din ochi i se transformase într-o groază de gheață. Se retrăgea încet, pas cu pas, gata să se împiedice de un coif uitat, dar mai apoi și-a venit în fire, apucînd la goană pe scări, și — ca o nălucă albă — și-a ridicat deodată brațele și a strigat cu glas puternic :

— Diavolul... Asasinul fratelui meu e în puterea diavolului... Diavolul!

Fața ei avea un rînjet de nebunie.

*

— Stăpîne, m-ai scăpat... de spînzurătoare...

— Și de viața veșnică, a adăugat Me Fi ironic, făcînd o plecăciune pioasă.

— Nu putem rămîne aci, a adăugat Faust, cutremurîndu-se. Dacă nu mă tîrăște călăul la stîlpul spînzurătorii, mă vor arde pe rug...

— Bine, a reluat Me Fi. Te voi salva, dar acum e rîndul tău să-mi dai o mînă de ajutor... Ascultă...

Me Fi știa ce vrea, căci pe Pămînt bîntuia ciuma.

5

Groparii l-au purtat prin gropnițe cu cadavre galbene și osoase, slutite de boală.

Nouri de corbi l-au purtat către grămezile de morți neîngropați, prin locul unde dangătul funebru al clopotelor însoțea dansul înspăimîntător al molimei.

Ușile baricadate erau însemnate cu cruci albe și de pretutindeni se ridica duhoarea.

*

Doi trecători treceau poarta părăsită, sub privirile stinse ale străjii, care murise la postul său și-și ținea și acum lancea în miinile încremenite...

— Nu merg mai departe, a spus unul din cei doi, cel înalt, cutremurat de scîrbă. Știi ce ai de făcut și știu cum să mă găsești...

Faust a făcut un semn din cap. Nu-l înspăimînta priveliștea morții. Mergea mai departe, prin ulițele tăcute, ocolea băltoacele și se ferea de cîinii flămînzi.

După ce a bătut la poarta palatului, mult timp nu i-a răspuns decît ecoul, apoi a sărit zăvorul și poarta s-a întredeschis.

— Sînt medic..., a rostit Faust.

— Aici numai moartea e mîntuitoare, a răspuns sluga, cu glas repezit. Fiica principelui s-a îmbolnăvit și el nu primește pe nimeni. Vezi-ți de drum...

— Spune-i stăpînului că am leac împotriva ciumei...

Poarta s-a deschis mai tare. S-a arătat o mutră ciufulită, cu nas ascuțit. Îl privea pe Faust cu neîncredere.

— Ești nebun, sau...!

'A fulgerat un pumnal...

Doctorul a sărit în lături, dar nu se da bătut:

— Am crezut că principele nu vrea să-i moară fata, a adăugat, gata să plece.

Sluga s-a uitat o clipă în urma lui nehotărît. A strigat:

— Așteaptă, mă duc să te anunț...

*

Principele era un moșneag obosit, îmbrăcat cu o lungă haină de brocat, brodată cu fir de aur. Pe masa grea se afla o cupă cu vin aburind. Pe frunte, principele avea o legătură umedă duhnind a oțet.

— Dacă spui adevărul, a început el, încet, îți dau ce vrei! Dacă nu, corbii te vor mînca în vîrful spînzurătorii. Ei?!

— Nu mă tem... a rîs Faust.

Principele se uita la el, mîngîindu-și agale barba. Din cînd în cînd mirosea un burete îmbibat în oțet.

— Fata mea a căzut bolnavă înainte de amiază. Arde ca focul și aiurează. Pater Angelicus i-a făcut maslul... Vrei să încerci?

— Condu-mă la ea, a răspuns Faust.

*

Acul seringii pătrundea ușor în pielea de ceară, și, pe măsură ce lichidul argintiu dispărea din seringă, sub piele creștea o ridicătură ovală. Apoi Faust s-a întors spre principe:

— Acum are să adoarmă. Cam peste un ceas nu va mai avea febră și va dormi pînă seara. Se va însănătoși...

Ochii celor de față îl urmăreau cu teamă.

Toți se încredeau în el, și el se încredea în Me Fi. dar pașii străjii de lîngă încăperea zăvorîtă, unde-l conduseseră, îl nelinișteau. La urma urmelor, Satana are mii de posibilități și gîndurile îi sînt totdeauna perfide. Cu cît vremea trecea, îi creștea și frica. Răsucea neliniștit cutia ovală, făcută dintr-un material strălucitor albăstrui. Prin apăsarea butonului roșu, de la vîrful ei putea fi chemat Cel Temut, dar Faust nu îndrăznea să apese pe buton...

Cineva a răsucit cheia în broască abia cînd se întuneca. Servitorii aduceau platouri cu mîncări aburinde. Aduceau și o sticlă cu băutură rece. I s-au ploconit. Faust a mîncat și a băut bine și acum îi venea să cînte...

Și l-au condus în fața principelui, și a văzut că nu mai avea nici legătură la frunte, nici burete. Rîdea și-i făcea semn să se așeze.

— Iartă-mă, neprețuitul meu prieten. Te-ai plictisit, poate... Fata mea doarme și fruntea ei e rece.

— Desigur că Atotputernicul ni te-a trimis, a spus preotul aflat acolo. Doctorul se înfioră.

— Ah nu, nu, luminat principe... Fiecare creștin și medic e dator să ajute pe cei ce sufăr...

— Cu siguranță însă că muncitorul e demn de simbria sa, a adăugat preotul.

— Ești un om mare, doctore..., a reluat principele. Poți, însă, să împiedici îmbolnăvirea? Ai vreun mijloc să preîntîmpini boala? Oamenii îmi mor și ogoarele se pustiesc!

— Și cine va plăti dijma? a adăugat preotul, petrecîndu-și boabele mătăniilor printre degetele osoase.

— Ai vreun mijloc? stăruia principele.

— Am, a răspuns doctorul. Dar cu o condiție...

— E dinainte îndeplinită, a strigat principele.

— Ce fel de condiție, fiule? a întrebat popa.

— Să instaurați o lume a dreptății...

S-a lăsat tăcere. Popa și principele s-au uitat unul la altul lingîndu-și buzele.

— Asta doar o încercăm și noi, fiule, a spus principele.

Doctorul a apăsat butonul de la cutia ovală. Apoi a pus-o pe masă.

— Cel ce va lua leacul meu va uita de toate cîte au fost... Cugetul lui va fi curat ca pergamentul nescris. Cel ce va folosi leacul meu nu va cunoaște boala, iar gura lui nu va rosti nici un neadevăr...

— Cînd ne amenință moartea, asta nu-i o condiție grea, a spus principele.

Dar preotul a adăugat cu ochii subțiați :

— Numai dumnezeu atotputernicul are drept să hotărască măsura suferinței prin care păcătoșii își răscumpără partea lor din împărăția cerurilor ! Și nu-i e dat omului să schimbe căile lui. În numele cui vorbești, doctore ?

Doctorul înțepenise. În ce treabă îl tîrîse misteriosul necunoscut. Cîteodată nu se îndoia că era diavolul însuși, dar alteori, dimpotrivă, cuvintele lui Me Fi răsunau ca o muzică din rai. Dar oare Satana nu se preface berbec, spre a-și ascunde ținutul de lup?

Principele a reluat :

— Spui că oamenii vor uita ! Asta înseamnă că vor uita și cine e stăpîn și cine slugă ; vor uita de dări, de dăjdii și de snopii de in... ?

— Da. Vor fi ca un pergament nescris pe care îl vor umple cu faptele lor, afară doar dacă...

— ...dacă ?

— ...dacă înălțimea ta vei refuza să iei leacul. În cazul acesta, numai tu ai fi cel ce ar scrie viețile lor...

Principele a prins a-și linge buzele uscate, ca orbit de splendoarea viziunii acestei puteri suprapămîntene. L-a liniștit însă privirea rece a papei. Pater Angelicus nu-i era numai duhovnic, ci și prim inchizitor...

— Numai Domnul poate conduce destinele oamenilor, spunea cu severitate Angelicus, cu privirea înfiptă în ochii principelui. Și cel ce de bună-voie vrea să schimbe rînduielile Domnului, în flăcările iadului va sfîrși și-n bălți de smoală aprinsă... Și apoi, dacă oamenii vor uita, cine te va mai sluji, o, Albrecht ? a șoptit el batjocoritor prințului. Cine te va apăra de răzbunarea dușmanilor ? Și ai fi tu mulțumit ca ei să uite ?

Batjocura îi schimonosea chipul de ascet. Principele se chircise ca sub sfichiuirea unui bici. Preotul îl fixa acum pe Faust.

— Iar pe tine te-au trimis puterile întunericului. O spun aci, în locul acesta și în numele Domnului, că mai bine las să piară de ciumă toți locuitorii cetății decît să stau de-a curmezișul mîntuirii lor...

Prințul și-a plecat ochii, a aprobare...

Doctorul tremura grozav, retrăgîndu-se încet către ușă, dar brațe puternice l-au apucat și l-au tîrît înapoi spre masă... Chipul întunecat al preotului nu arăta nimic bun :

— Și în numele cui ai vorbit ? Cine ți-a dat leacul fermecat ? Cine ți-a poruncit să-i tulburi pe bunii creștini ?

Cu toată înfățișarea lui tînără, doctorul simțea acum cît era de bătrîn. Crima, fuga cu tovarășul său îngrozitor, groaza de rug, prea multe erau ! Știa că cel cercetat de către inchizitor așa nu mai are scăpare.

S-a aruncat spre masă, unde scînteia cutia ovală, dar preotul i-o luase înainte...

— Aha ! striga el. Așadar acesta e gajul diavolului ! ? Apoi, rînjea, izbind de piatră aparatul, fărîmîndu-l în mii de bucăți. Prin încăpere trecea, ca o vibrare, un acord al unei muzici depărtate...

Doctorul se făcuse alb ca o bucată de cretă. Știa că e pierdut. Se prăbușise într-un fotoliu.

— Nu eu, nu eu am voit-o ! bolborosea el, și pe obraji îi curgeau lacrimile. Diavolul m-a împins, diavolul... Mi-a redat tinerețea în schimb... Știam că e viclenie, și totuși am cedat... M-a condus în vîrful muntelui, apoi m-a împins în prăpastie...

În glasul lui Faust era o durere atît de adevărată, încît preotul și principele schimbau priviri întrebătoare.

— Bucuria domnului nostru Isus Christos e mai mare pentru întoarcerea unui rătăcit decît pentru ruga a o mie de drepți..., a rostit preotul, îndepărtînd garda. Se pare că te căiești de fapta ta..., iar biserica nu e rea, biserica e mama copiilor ascultători...

Preotul a reluat, în timp ce Faust sta holbat, fără să înțeleagă nimic :

— Ai salvat-o pe fata luminăției sale și, deși ai făcut-o cu măiestria diavolului, totuși se pare că uneori însăși Satana, împotriva voinței sale, poate face binele. De altfel acest lucru e consemnat și de unii din părinții noștri bisericești.

— Binele ? ! bolborosea Faust.

— Ai spus doar că ai leacul vindecător de ciumă ! a adăugat principele.

— Îl am...

— Cîți bolnavi poți salva ?

— Doi, trei, nu știu, stăpîne... Dar aș putea să...

Preotul l-a întrerupt printr-o mișcare a mîinii. S-a întors spre el :

— Dă-ne leacul..., și eu... voi uita...

— Ei, ce spui ? l-a întrebat și principele. În vîrful spînzurătorii n-ai o societate prea bună și e și frig...

— *Rugul e prea fierbinte, prietene, i-a şoptit preotul.*

— *Da..., vă dau..., a spus Faust, şi a scos leacurile. Preotul le-a oprit. A ieşit pe sală. S-a întors cu o pungă sunătoare :*

— *Asta ţi-i despăgubirea...*

★

A ieşit apoi împleticindu-se, fără să ştie cum şi nu-i venea să creadă că mai trăieşte, că e liber. Mergea clătinîndu-se prin sălile palatului şi deodată l-au apucat nişte mîini puternice. L-au aruncat într-o hrubă.

Şi, căzînd pe paiele putrede, auzea din toate colţurile celulei chiţcăiturile şobolanilor.

6

L-a deşteptat o lumină verzuie. L-a văzut pe Me Fi, îmbrăcat în costumul cosmic, transparent, stînd în afara temniţei, lîngă gratiile ferestrei. Doctorul s-a ridicat şi s-a proptit într-un cot, gemînd de durere.

— *Nu din vina mea. Iartă-mă, stăpîne. M-au înşelat într-un chip ruşinos...*

Ochii verzi ai lui Me Fi se întunecaseră.

— *Am auzit! Am auzit cînd omul în sutană a spus că preferă să-i jertfească pe toţi.*

Me Fi şi-a întors faţa. Tăcea.

— *Dar eu ştiam că aci există viaţă — o viaţă aspră, puternică, a reluat el. I-am văzut pe cei apăsaţi de dări, de războaie, de boli şi spaimă. Trăiesc în bîrloguri şi construiesc catedrale, şi cîndva vor trăi în palate şi vor construi ştiinţa. Sînt puternici şi sînt mulţi. Mai tîrziu, mai tîrziu mă vor primi altfel decît te-au primit pe tine. Mă voi întoarce fără nici o îndoială. Tu eşti slab,* illustrissime. *Ai vrut tinereţe şi dragoste, şi ai căpătat moartea. Ai vrut să-ţi salvezi viaţa, şi ai primit aur. Acum aici ţi-i sfîrşitul...*

— *Salvează-mă, stăpîne! O, salvează-mă, căci n-am să mai greşesc...*

Me Fi s-a uitat o clipă la pereţii tari ai închisorii. Apoi a rîs, spunînd :

— Ține!

I-a dat o unealtă rotundă.

— Cînd vei ținti cu ea peretele, apăsînd astfel de rotița asta, calea ți se va deschide. După aceea aruncă unealta, căci e o jucărie primejdioasă. Te aștept în fața porții...

Apoi Me Fi a dispărut într-un nour verzui. În urma lui nu rămăsese decît întunericul.

Faust și-a strîns unealta în pumn. A țintit. S-a văzut un fulger orbitor. S-a auzit o uruială de zidărie dărîmată. Străjile înnebunite se uitau cu groază cum Faust iese din hruba cu pereții crăpați...

★

— Diavolul l-a luat, șoptea preotul, făcîndu-și încet semnul crucii.

— Curat necuratul! i-a întărit principele cuvîntul.

Și dacă încă mulți ani oamenii mai credeau că preaînvățatul doctor Faust a încheiat un contract cu Cel Rău, asta s-a întîmplat numai fiindcă tagma stăpînitorilor avea nevoie să-i sperie pe însetații de cunoaștere...

În romînește de EUSEBIU CAMILAR și MARGA IONESCU-NIȘCOV

O pagină de anticipație într-o piesă recentă

Cititorii n-au uitat romanul științifico-fantastic „O iubire din anul 41042". Acest lucru îl dovedesc numeroasele scrisori ale corespondenților noștri care rînduiesc romanul lui Sergiu Fărcășan printre lucrările cele mai iubite.

De curînd, acest autor și-a făcut intrarea în teatru cu o piesă de vie actualitate, în care sînt dezbătute cu vigoare și în mod convingător probleme ale eticii comuniste. Conflictul piesei „Steaua polară" se centrează în jurul divergențelor de idei dintre comunistul Pavel Proca, un om de știință modest, harnic și talentat, și Bogdan Athanasescu, un savant mai vîrstnic, capabil de o adevărată creație științifică, dar pe care mentalitatea individualistă îl trage înapoi.

În această piesă, care, în prezent, se joacă pe scena teatrului „C. Nottara", una dintre cele mai frumoase secvențe, călduros aplaudată de public și unanim apreciată de cronicile teatrale, poate fi socotită ca făcînd parte din literatura de anticipație. Reproducem aceste rînduri cu plăcerea de a constata fecunda înrîurire pe care literatura promovată de Colecția noastră o are asupra scriitorilor.

ATHANASESCU (cu regret): *În tine a zăcut un mare talent, Pavele. Te distrugi. Socialismul în numele căruia îmi vorbești nu cere asta. Ce faci cu individualitatea ta? Prin ce vei supraviețui tu? Ce o să rămînă din tine? Înțeleg să*

te sacrifici dacă aduci cu asta vreun folos. Dacă rămîne ceva. Eu, măcar, voi fi înscris în istoria științei noastre: dacă nu un paragraf, măcar un rînd, dacă nu un rînd, măcar un cuvînt. (Surîde trist.) *Pînă și aici, după moarte, a mea va fi partea mai mare.*

PROCA (**stă pe un colț al biroului. S-a înserat, lampa de birou și-a reliefat treptat lumina. Pavel se ridică, deplasînd involuntar cornetul lămpii; razele sînt proiectate pe perete ca pe un ecran. Vorbind, va uita că a vrut să reprezinte un tablou și va intra în fascicul, cu umbra proiectată pe zid**): *Uite* (**arată „ecranul"**), *aici, în fața ta, se află oamenii viitorului, cei care vor trăi peste 3 000 de ani. Iată-i în togi vaporoase, dintr-o țesătură care-și schimbă culoarea după ora zilei. Un tînăr năvălește aici. Strigă* (**mecanic**): *„Aplicînd razele noastre miraculoase asupra unui cadavru conservat, am izbutit să-l reînviem pentru 4 minute. L-am adus aici". Și apare un om, uite-așa ca mine, cu inima cam slabă, cam obosit, cam muncit. — Cum te cheamă? întreabă primul judecător al posterității. — Pavel Proca. Am trăit acum 3 000 de ani. — Și ce-ai făcut în viață? — Nimic special, spun eu. De-o seamă cu alții. — Nu se poate. Acum 3 000 de ani era epoca de început a comunismului. Oamenii erau eroi. Răspunde iute: ce-ai făcut, cu ce te-ai ocupat? Hai, că trec secundele! — Am făcut lucrări științifice, l-am ajutat pe celebrul savant Bogdan Athanasescu. Iar primul judecător va striga către planeta Marte: Alo, fișierul central! Spuneți iute cine a fost Bogdan Athanasescu, căutați în marele catalog electronic!... Un tînăr va mormăi grăbit: Arhimede, Aristofan, Atena... — Căutați și la B. Bogdan Athanasescu!... Balzac, Beethoven cel mare, Bo... Bo... ce nume curios: Bonaparte! — cine-o fi fost și ăsta? un nume necunoscut, Buda... Avem din atîtea secole zeci de mii de personalități. Bogdan Athanasescu o fi din secolul marii cotituri, care are fișier special pe Venus, să întrebăm acolo. — Omule, va spune primul judecător, noi te putem ține reînviat numai 118 secunde încă, ba nu, 117, spune repede esențialul, principalul, ce-ai*

făcut. — N-am făcut nimic — voi striga —, n-am fost decît un membru de rînd al partidului comuniştilor, un anonim acolo... — Stop! va striga atunci primul judecător — am înţeles totul! Frate, omule, tu figurezi la toate literele, despre tine vorbim zi şi noapte. Bărbaţi, femei din Cosmos, priviţi unul din milioanele de comunişti care au modelat cu mîinile lor epoca noastră de azi. Ca anonim oarecare sau conducător celebru, peste zidurile palatului de iarnă sau stîlcit sub pereţii Doftanei, cu capul căzut sub securea reacţionarilor sau cu fruntea înălţată în zbor spre prima planetă pe care omul a zburat în afara Pămîntului, el şi-a făcut datoria. *Să plece zece mii de rachete strălucitoare spre toate colţurile Universului, în cinstea omului de rînd, în cinstea omului care şi-a făcut datoria! — zece mii de rachete albe şi strălucitoare, spre toate colţurile Universului!*

Cititorii au cuvîntul

Mă socotesc în momentul de față un bun prieten al Colecției, avînd în vedere faptul că am început să citesc și să colecționez numerele chiar de la apariția lor în 1955.

Cu sinceritate încerc un sentiment de adevărată emoție, gîndindu-mă că în curînd vom sărbători apariția celui de-al 200-lea număr al Colecției, pe care am îndrăgit-o atîta.

N-au trecut decît cîțiva ani de la lansarea primului Sputnik pentru ca să urmeze apoi, ca un adevărat triumf al înaintatei tehnici sovietice, încununare a victoriei comunismului în cucerirea Cosmosului, navele „Vostok" I, II, III și IV.

Și cum să nu ne înaripăm gîndurile tinerești, cum să nu întrezărim zorii unei victorii depline asupra nebănuitelor căi interastrale?

Nava cosmică sovietică „Marte 1" străbate în momentul de față aceste căi, ducînd cu ea dorința noastră, a tuturor tinerilor, de cunoaștere, de pace.

Alături de ceilalți tineri din patria noastră, prieteni ai Colecției, sînt mîndru pentru fiecare nouă cucerire a științei și a tehnicii sovietice în domeniul cuceririi Cosmosului, sînt mîndru că pe zi ce trece, prin strădaniile minunaților oameni sovietici, cele citite acum cîțiva ani în Colecția noastră și care ni se păreau de domeniul fanteziei vor deveni în cîțiva ani o vie realitate, o cucerire deplină și meritată a comunismului victorios.

DAN NEGOESCU
laborant
Uzinele „Electroputere"
Craiova

Citiţi în numărul viitor al Colecţiei povestirea lui

I. EFREMOV

„Iurta corbului"

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodylu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică" și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU

●● DECEMBRIE 1962